

BARBARA PIETROŃ

**SKARBY Z NIEZNANYCH MIEJSCOWOŚCI ZE SPUŚCIZNY
PO EDMUNDZIE MAJKOWSKIM W ZBIORACH MUZEUM OKRĘGOWEGO
IM. LEONA WYCZÓŁKOWSKIEGO W BYDGOSZCZY**

Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy zakupiło w latach 1972 i 1973 w antykwariacie bydgoskim monety pochodzące ze spuścizny po ks. Edmundzie Majkowskim¹. Część z nich umieszczona była w torebkach o wymiarze 13 × 7,5 cm. Tylko na dwóch umieszczono informacje, że pochodzą ze znalezisk. Na podstawie stanu zachowania, a zwłaszcza patyny, śladów rdzy i śniedzi, oceniono, że mogły one pochodzić ze skarbów. Do ksiąg inwentarzowych zostały wpisane tak, jak trafiły do kolekcji. Każda z torebek otrzymała jeden numer ewidencyjny. Mimo podejmowanych prób, do dzisiaj nie udało się zlokalizować miejsca znalezienia. Publikujemy więc je tak, jak trafiły do Muzeum, z myślą, że z czasem uda się wyjaśnić miejsce ich pochodzenia.

Skarby pozbawione kontekstu historycznego są znacznie zubożone, ale poznanie wartości metrycznych i rzadziej spotykanych wariantów stempli może okazać się przydatne do dalszych badań.

Nr inw. MOB/Mo 6288 (tablica 1)

Napis na torebce: 2 / *Wład. Jagiel.* / *szeląg 115* / *półgrosz 17* / *wykop.* / *część czyszcz.* / granatową kredką napisana litera *O*. Monety czyszczone, stan zachowania dobry — 142 sztuki.

Polska

Władysław II Jagiełło (1386–1434)
denar koronny — jednostronny (korona);
Kub.² I B/21; 0,26 g; 12,0 mm

półgrosze koronne

Kub. I/1,10; 1,775 g, 21,2 mm (lecz na Rv.
+ * REIS * ...)
Kub. II/1/1,2; 1,387 g, 21,5 mm

¹ A. Pałuchowski, *Znany już losy zbioru numizmatycznego po ks. dr Edmundzie Majkowskim*, BN 1978, s. 109.

² S. Kubiak, *Monety pierwszych Jagiellonów (1386–1444)*, Wrocław 1970.

- Kub. II/2/2,1; 1,787 g; 21,0 mm
 Kub. II lub III (2); 1,226 g, 1,376 g, 22,7, 22,4 mm (niedobity)
 Kub. III/2/1,1; 1,744 g, 22,8 mm
 Kub. IV/SA/2/2,1; 1,526 g; 22,0 mm (fot. 1)
 Kub. VI/1/5; 1,721 g; 23,0 mm (fot. 2)
 Kub. VI/? (2); 1,111 g; 20,5 mm (przebity Av. i Rv.); 1,373 g; 23,0 mm (Rv. przebity)
 Kub. VI/4/1,1; 1,176 g; 21,4 mm (odm. Rv. RCGIS/♣POLONIC)
 Kub. VII/2/? (2); 1,387, 1,457 g; 21,0 (fot. 3), 22,5 mm
 Kub. VII/5/?; 1,326 g; 22,0 mm (niedobity)
 Kub. IX/2/2,3; 1,786 g; 22,3 mm (fot. 4)
 Kub. X/1/1,5; 1,30 g; 21,5 mm
 Kub. XI/1c/1,1 ; 1,211 g; 21,8 mm (korona prosta)
 Kub. XI/2c/7,12; 1,317 g; 22,3 mm (korona prosta, Rv. przebity)
 Kub. XI/2c/5,3 (2); 1,487, 1,672 g; 23,0, 21,8 mm (w obu przypadkach korona prosta)
 Kub. XI/2/5,?; 1,728 g; 22,5 mm (Av. przebity)
 Kub. XI/3/5,3; 1,428 g, 22,8 mm
 Kub. XI/3/7,3; 1,340 g, 23,3 mm (niedobita)
 Kub. XII/c/1,1; 1,294 g; 23,0 mm (obręcz typu c, ryc. 3) (fot. 5)
- Władysław III Warneńczyk (1434–1444)
 denary koronne
 Kub. II/1 (10) — 0,241 (ubytek); 0,248; 0,308 (ubytek); 0,332 (Av. przebity); 0,352; 0,380; 0,382; 0,393; 0,435; 0,519 g; 13,0; 12,3; 12,0; 13,0; 11,5; 11,0; 11,0; 12,3; 11,6; 12,5
- Kub. II/2 (35) — 0,093; 0,186; 0,201; 0,208; 0,210; 0,225; 0,227; 0,234; 0,240; 0,253; 0,278; 0,281; 0,309; 0,310; 0,315; 0,322; 0,323 (3); 0,328 (2); 0,329; 0,341; 0,344; 0,353 (2); 0,360; 0,364; 0,384; 0,390; 0,394; 0,416; 0,447; 0,448; 0,479; 10,5–13,0 mm
 Kub. II/3 (4) — 0,272; 0,377; 0,450; 0,491 g; 11,3; 12,5; 12,4; 11,8 mm
 Kub. II/4 (5) — 0,282; 0,321; 0,358; 0,414; 0,434 g; 11,5; 12,5; 12,0; 11,7; 13,2 mm
 Kub. II/2 — Ślesin³ 2e; 0,243 g; 12,0 mm
 Kub. II/? (5) (bite niecentrycznie) 0,307; 0,335; 0,341; 0,342; 0,641 g; 12,0; 12,0; 11,0; 13,2; 12,0 mm
- Kazimierz IV Jagiellończyk (1447–1492)
 denary koronne
 Kub. II/5 (4) 0,239; 0,385; 0,433; 0,457 g; 12,0; 11,5; 12,3; 12,0 mm
 Kub. III/1 (4) 0,163; 0,356; 0,397 (fot. 6); 0,452 g; 11,4; 12,3; 11,8; 12,0 mm
- Kazimierz IV Jagiellończyk (1447–1492)
 lub Jan I Olbracht (1492–1501)
 Kub. III/2 (43) 0,202 (ubytek); 0,224; 0,228 (ubytek); 0,231; 0,245; 0,263; 0,265; 0,271; 0,275; 0,276; 0,283 (ubytek); 0,289 (ubytek); 0,295; 0,296; 0,309; 0,311; 0,320; 0,323; 0,331; 0,338; 0,340; 0,342; 0,345; 0,346; 0,361; 0,363; 0,364; 0,371; 0,373 (2); 0,384; 0,386 (2); 0,389 (2); 0,405; 0,411; 0,430; 0,446; 0,448; 0,455; 0,464; 0,484 (Rv. przebity) g; 11,5–13,6 mm
 denary nieokreślone
 Kub. II lub III (6) 0,146; 0,170; 0,211; 0,238; 0,284 (2) g; 10,8; 11,4; 12,0; 11,2; 12,8; 12,0 mm

³ B. Pietroń, *Skarb denarów z XV w. ze Ślesina pod Naklem*, WN XXIV, 1990, z. 1–2, s. 32, ryc. 4.

Tablica 1. Nr inw. MOB/Mo 6288. Skala 1:1. Fot. Wojciech Woźniak

- Fot. 1. Władysław II Jagiełło, półgrosz koronny, Kub. IV / SA; 1,526 g
 Fot. 2. Władysław II Jagiełło, półgrosz koronny, Kub. VI; 1,721 g
 Fot. 3. Władysław II Jagiełło, półgrosz koronny, Kub. VII; 1,387 g
 Fot. 4. Władysław II Jagiełło, półgrosz koronny, Kub. IX; 1,786 g
 Fot. 5. Władysław II Jagiełło, półgrosz koronny, Kub. XII; 1,294 g

Nr inw. MOB/Mo 6287 (tablica 2)

Napis na torebce: 8 / *K. Jag. półgr./ J. Olbracht / Aleksan. i / Zygmunt I / 310* [popr. z 320]. Granatową kredką napisana litera *O*. Monety czyszczone, stan zachowania dobry — 324 sztuki.

- Polska
Władysław II Jagiełło (1386–1434)
trzeciak koronny — Kub. IV (?) ; 0,824 g;
17,5 mm, (na osi pionowej krzyża kropka)
(fot. 1)
0,899; 0,906 (2); 0,914; 0,918; 0,926;
0,927; 0,945; 0,949; 0,955; 0,960; 0,987
(2); 0,992; 1,006; 1,015; 1,057; 1,078;
1,095; 1,114 g; 16,7–18,6 mm
Cz. jak 194 (14); 0,693; 0,696; 0,701; 0,716;
0,748; 0,750; 0,829; 0,832; 0,849; 0,868;
0,894; 0,938; 1,021; 1,077 g; 17,2; 18,0;
18,2; 18,3; 18,0; 18,4; 18,6; 18,3; 18,2;
18,0; 17,5; 18,0; 18,2; 17,9 mm
- Kazimierz IV Jagiellończyk (1447–1492)
półgrosze koronne — Kub. WN⁴, typ III
(monety bite niecentrycznie lub zbyt zuży-
tym stemplem, legendy słabo czytelne);
Cz.⁵ 175; (17) 0,597; 0,602; 0,607; 0,675;
0,689; 0,745; 0,748; 0,752; 0,760; 0,808;
0,814; 0,830; 0,854; 0,876; 0,913; 0,963;
1,008 g; 20,4; 18,6; 19,1; 18,8; 19,8; 18,3;
19,0; 18,3; 18,2; 19,3; 18,3; 19,4; 18,1;
18,8; 19,0; 18,6; 18,8 mm
Cz. jak 7031; 0,851 g; 19,0 mm; Rv. litery E
odwrócone
szelągi toruńskie — Kub. Pr.⁶, typ I/2;
Cz. jak 189 (2); 0,890, 0,982 g; 20,0, 19,7 mm
szelągi gdańskie — Kub. Pr., typ II/1
Cz. 9241; 1,142 g; 20,0 mm;
Cz. 9245; 1,120 g; 19,7 mm;
Cz. 9252; 1,081g; 20,0 mm (fot. 2)
0,875; 0,880; 0,884 (2) (na Rv. egz. o śred-
nicy 19,9 mm półkoliste odbicie stempla
Av. innej monety z napisem REX); 0,885;
0,886 (3); 0,889; 0,90 (2); 0,901; 0,904;
0,906 (2); 0,909; 0,914; 0,917; 0,918 (2);
0,923; 0,926 (2); 0,927 (2); 0,932; 0,933;
0,934; 0,936; 0,938; 0,942; 0,946; 0,948
(2); 0,949 (2); 0,987; 1,005; 1,013; 1,052;
1,141 g; 17,1–19,9 mm
Kub. WN, s. 156, 170
Cz. jak 201 (15) lecz litera R w legendzie Av.
i Rv. jak B; 0,796; 0,807; 0,816; 0,819;
- Jan I Olbracht (1492–1501)
półgrosze koronne — Kub. WN⁷ typ I, s. 137,
138
Cz. 194 (61); 0,553; 0,714; 0,717; 0,730; 0,732;
0,742; 0,743; 0,753; 0,763; 0,772; 0,773;
0,776; 0,777; 0,785; 0,786; 0,787; 0,790;
0,798; 0,803; 0,806; 0,807; 0,809; 0,823;
0,824; 0,826; 0,831; 0,834; 0,835; 0,836;
0,840; 0,854 (2); 0,855; 0,858; 0,864;
0,867; 0,869; 0,881; 0,883; 0,885; 0,891;

⁴ S. Kubiak, *Monety koronne z drugiej połowy XV w. (1447–1506)*, WN XLII, 1998, z. 3–4, s. 117–181.

⁵ E. Hutten-Czapski, *Catalogue de la collection des medailles et monnaies polonaises*, t. I–V (reedycja), Graz 1957.

⁶ S. Kubiak, *Monety i stosunki monetarne w Prusach Królewskich w 2 połowie XV wieku*, Wrocław 1986, s. 49, ryc. 9.

⁷ S. Kubiak, *Monety koronne*, s. 117–181.

Tablica 2. Nr inw. MOB/Mo 6287. Skala 1:1. Fot. Wojciech Woźniak

- Fot. 1. Władysław II Jagiełło, trzeciak koronny, Kub. IV (?); 0,824 g
 Fot. 2. Kazimierz IV Jagiellończyk, szeląg gdański, Cz. 9252; 1,081 g
 Fot. 3. Aleksander, półgrosz koronny, Cz. ~ 201; 0,895 g
 Fot. 4. Aleksander, półgrosz koronny, Cz. ~ 201; 1,053 g
 Fot. 5. Aleksander, półgrosz koronny, Cz. ~ 201; 0,958 g
 Fot. 6. Aleksander, półgrosz litewski, Cz. ~ 198; 1,254 g
 Fot. 7. Aleksander, półgrosz litewski, Cz. ~ 198; 1,267 g
 Fot. 8. Zygmunt I, półgrosz litewski, Cz. 9328; 1,262 g

- 0,864; 0,869; 0,889; 0,892; 0,897; 0,909
(2); 0,925; 0,934; 0,935; 0,941 g; 18,3;
18,4; 18,0; 18,9; 18,6; 19,3; 18,6; 18,6;
18,0; 18,4; 18,6; 18,5; 18,2; 19,9; 18,7 mm
Cz. jak 201 lecz Rv. ...POLORIE; 0,890 g;
19,0 mm
Cz. jak 201 lecz Rv. ...POL:ONIE; 0,963 g;
18,7 mm
Cz. jak 201 lecz Rv. + MOOETA : REGIS :
POLONIC; 0,895 g; 18,6 mm (fot. 3)
Cz. jak 201 lecz Rv. ...POLONEE; 1,053 g;
18,0 mm (fot. 4)
Cz. jak 201 lecz Rv. + MONET : ...; 0,958 g;
18,8 mm (fot. 5)
- półgrosze litewskie**
Cz. 197; (31) 0,921; 0,987; 1,008; 1,028; 1,081;
1,085; 1,091; 1,092; 1,116; 1,118; 1,138;
1,139; 1,148; 1,158; 1,166; 1,177; 1,185;
1,186; 1,190; 1,199; 1,207; 1,220; 1,226;
1,229; 1,230; 1,233; 1,253; 1,278; 1,301;
1,333; 1,342 g; 19,0–21,0 mm
Cz. jak 197 (?) (2); 0,828; 0,991 g; 20,6;
19,8 mm (słabo czytelne)
Cz. 198; (10) 0,861; 1,036; 1,057; 1,119; 1,131;
1,165; 1,173; 1,197; 1,258; 1,350 g; 20,6;
20,7; 20,3; 20,0; 19,8; 20,3; 19,6; 19,6;
19,2; 20,2 mm
Cz. jak 198 (2) lecz o MON^r-o - ALEXAnDRI
(w legendzie Av. kropka za końskim
kopytem); (2) 1,254 (fot. 6); 1,267 (fot. 7)
g; 20,5; 20,4 mm
- Z y g m u n t I (1506–1548)**
półgrosze koronne
1507 r.; Cz. jak 219 (5) lecz Av.
+ MONCTA : SIGISMVNDI; 0,864;
0,870; 0,948 (na Av. ślad uderzenia stem-
plem innej monety); 0,962; 0,999 g; 18,5;
18,6; 18,1; 19,2; 18,8 mm
Cz. 9318; 0,931 g; 18,8 mm
1508 r.; Cz. jak 220 (7) lecz na Av.
...SIGISMVNDI; 0,804; 0,852; 0,860;
0,871; 0,882; 0,913; 0,998 g; 18,8; 18,2;
18,5; 18,6; 18,7; 18,6; 18,5 mm
1509 r.; Cz. 221 (5); 0,805; 0,815; 0,862; 0,866;
0,976 (na Av. ślad uderzenia stemplem
innej monety); 18,3; 18,6; 18,0; 18,3;
18,4 mm
Cz. 221 (3); 0,803, 0,920, 0,936 g (lecz na Av.
...MONCTA); 18,4; 18,7; 18,4 mm
1510 r.; Cz. 226 (6); 0,901 (MONETA — E
odwrócone); 0,908; 0,917; 0,934; 0,940;
0,961 g; 19,0; 18,7; 18,6; 18,6; 18,8;
18,5 mm
Cz. jak 226 (5) lecz na Av. ...SIGISMVNDI;
0,775; 0,792; 0,909; 0,915; 0,930 g; 18,6;
18,8; 28,6; 19,3; 18,9 mm
1511 r.; Cz. 229; 0,936 g; 18,8 mm
Cz. jak 229 (9) lecz na Av. ...SIGISMVNDI;
0,785; 0,863; 0,884; 0,887; 0,918; 0,930;
0,949; 0,952; 0,954 g; 18,6; 18,6; 19,3;
18,4; 18,0; 18,6; 18,0; 19,0 mm
bez daty; Cz. 424 (2); 0,928; 0,984 g; 18,6;
18,4 mm
daty nieczytelne (9); 0,853; 0,860; 0,871;
0,884; 0,906 (Av. i Rv. przebity); 0,951
(2); 0,958; 0,969 g; 18,2; 18,6; 18,7; 18,8;
19,0; 19,0; 18,7; 18,3; 18,4 mm
- półgrosze litewskie**
1509 r.; Cz. 222 (2); 1,138; 1,144 g; 19,5;
22,0 mm
1510 r.; Cz. 7055 (3); 1,142; 1,181; 1,20 g;
20,0; 19,6; 19,5 mm
Cz. 7057; 1,028 g; 19,5 mm
1512 r.; Cz. 233 (2); 1,108; 1,136 g; 19,9;
20,2 mm
Cz. 234 (2); 1,129; 1,147 g; 19,5; 19,7 mm
1513 r.; Cz. 237; 1,150 g; 19,8 mm
Cz. jak 239 (Av. przebity); 1,157 g; 20,0 mm
Cz. 241; 1,152 g; 19,7 mm
1514 r. Cz. 245 (2); 1,127; 2,127 g; 19,8;
19,4 mm
1515 r. Cz. jak 9320; 1,173 g; 20,3 mm
1517 r. ? Cz. jak 9322; 1,155 g; 20,0 mm
1521 r.; Cz. 7078; 1,187 g; 21,5 mm
1525 r.; Cz. 9328; 1,262 g; 20,2 mm (fot. 8)
daty nieczytelne (5); 0,907; 1,116; 1,152;
1,158; 1,244 g; 18,2; 19,6; 19,9; 19,8; 19,5
mm
- Śląsk, L u d w i k II (1516–1526)**
półgrosz świdnicki
1526 r. Cz. jak 212 (uszk.); 0,749 g; 17,9 mm

Nr inw. MOB/Mo 6286 (tablica 3)

Napis na torebce: 9 / szelągi / Zyg. III. / Gustaw Adol / Chrystyny / 241. Zawartość torebki wynosi tylko 238 sztuk.

Stefan Batory (1576–1586)

szelągi litewskie, men. Wilno
1583 r.; Cz. 709; 0,958 g; 19,0 mm
1584 r.; Cz. 721; 0,971 g; 19,0 mm (fot. 1)
szeląg ryski, men. Ryga
1582 r.; Cz. 696; 0,870 g; 18,6 mm (fot. 2)

Zygmunt III (1587–1632)

szelągi litewskie, men. Wilno
1619 r.; Cz. jak 1397; 0,705 g; 17,0 mm (lecz na Rv. ...LIT.)
Cz. 5126; 0,611 g, 17,0 mm
Cz. jak 1526; 0,70 g; 16,5 mm (lecz na Av. ...III DG REX PO.M...;
Rv. SOLIDUS*MAD.LIT)
1622 r.; Cz. 1446 (2); 0,448, 0,514 g; 15,9, 16,0 mm
1623 r.; Cz. 1470 (3); 0,489 (ubytek), 0,506 (ubytek), 0,538 g; 16,0, 16,0, 16,2 mm
Cz. jak 1472; 0,582 g; 16,2 mm
Cz. jak 1474; 0,563 g; 16,0 mm (lecz na Av. ...L.; Rv. ...LIT.)
Cz. 5151; 0,360 g; 16,0 mm
1624 r.; Cz. jak 1502 (?) (2); 0,431, 0,524 g; 16,4, 16,2 mm (niecentr.)
Cz. jak 1502; 0,501 g; 16,2 mm (lecz na Rv. SOLIDUS.M:...)
Cz. jak 1502; 0,571 g; 16,2 mm (lecz na Rv. SOLIDUS:...)
Cz. jak 5163; 0,585 g; 16,0 mm (lecz na Rv. : SOLIDUS...1624.:)
Cz. jak 5163; 0,613 g; 16,2 g (lecz na Rv. ...1624 :)
1625 r.; Cz. jak 1521; 0,538 g; 16,0 mm (lecz na Av. .SIG..., Rv. ...LIT.V)
1626 r.; Cz. 5173 (3); 0,567, 0,571, 0,583 g; 16,2, 16,2, 16,2 mm
szelągi ryskie, men. Ryga
1591 r.; Cz. 855; 0,981 g; 18,7 mm (fot. 3)
Cz. jak 855; 0,967 g; 18,6 mm (lecz na Av. SIGxIIIx...D:...)
1593 r.; Cz. 900, 0,897 g; 18,3 mm
Cz. jak 900; 0,973 g; 18,3 mm (lecz na Av. SIGxIII.D:...)

Cz. jak 9505; 0,942 g; 18,6 mm (lecz na Av. SIGxIIIx...)
1594 r.; Cz. 933; 1,022 g; 18,5 mm
Cz. jak 933; 0,922 g; 19,0 mm (lecz Rv. ...RIGENSx94)
1595 r.; Cz. jak 5739; 1,103 g; 18,3 mm (lecz Av. SIG:III:D:...)
Cz. 5047; 0,975 g; 18,7 mm
1596 r.; Cz. 1010; 1,231 g; 18,3 mm
Cz. 5742; 1,120 g; 18,7 mm
Cz. jak 5742 (3); 0,940, 0,963, 1,191 g; 18,1, 18,2, 18,0 mm (lecz na Rv. ..CIVI. ...)
1597 r.; Cz. brak; 1,033 g; 18,6 mm
(Av. SIG:III:D:G:REX.PO:D:LI,
Rv. SOLIDVS:CIVI:RIGENS.97)
(fot. 4)
1600 r.; Cz. 1164; 1,045, g; 18,5 mm
Cz. jak 1164 (?) (2); 0,941, 1,022 g; 18,0, 18,6 mm
Cz. jak 1164 (3); 0,936, 0,973, 0,997 (fot. 5) g; 19,0, 18,2, 18,2 mm (lecz na Av. ...PO:DxLI; Rv. ...RIGENS.600)
Cz. jak 5072 (?) (2); 0,936, 1,109 g; 18,6, 18,5 mm
Cz. jak 5072 (2); 0,975, 1,122 g; 18,3, 18,3 mm (lecz na Av. ...PO:D:LI)
Cz. jak 5072; 1,012 g; 18,6 mm (lecz na Rv. SOLIDVS:CIVI:RIGENSx)
1601 r.; Cz. 1190 (2); 0,827, 1,057 g; 17,9, 18,5 mm
Cz. jak 1190 (2); 1,032, 1,041 g; 18,2, 18,5 mm (lecz na Rv. SIGxIIIxDG:...)
1602 r.; Cz. jak 1194; 0,975 g; 18,0 mm (lecz na Av. SIG x ...;
Rv. SOLIDVS. CIVIxRIGENS:60Z)
1603 r.: Cz. jak 1199; 0,992 g; 18,2 mm (lecz Av. ...REX.PO:D:LI)
Cz. jak 5078; 0,960 g; 18,3 mm (lecz na Av. ...DG:REX. ...)
Cz. jak 5078 (?) (2); 0,999, 1,186 g; 17,8, 18,0 mm
1610 r.; Cz. jak 1269 (?) (2); 0,738, 0,885 g; 18,0, 18,3 mm

- 1611 r.; Cz. jak 1281; 1,045 g; 18,0 mm (lecz data 1611)
- 1615 r.; Cz. jak 1340 (?); 0,634 g; 17,0 mm
Cz. 5786; 0,610 g; 18,0 mm
- 1617 r.; Cz. jak 1372 (?); 0,625 g; 16,7 mm
- 1619 r. (?); Cz. 5128 (?) (2); 0,779, 0,861 g; 16,5, 18,3 mm (znak liszka)
- 1620 r.; Cz. 5131 (4); 0,542, 0,562, 0,588, 0,660 g; 16,2, 16,5, 16,0, 16,0 mm
- 1621 r.; Cz. 1429; 0,624 g; 14,9 mm
Cz. jak 5140 (?) (2); 0,620, 0,693 (fot. 6) g; 15,9, 15,6 mm
data nieczytelna; Cz. jak 5134 (?) (3); 0,545, 0,703, 0,707 g; 16,4, 16,6, 16,2 mm
ternar łobżenicki, men. Łobżenica
- 1624 r.; Cz. jak 1495/1496; 0,335 g; 14,5 mm (fot. 7) (Opozda⁸ typ II/d/5)
- 1624 r.; Cz. jak 1496; 0,398 g; 16,7 mm (Rv. niecentryczny — Opozda, typ II-?)
- Śląsk, ks. cieszyńskie, men. Cieszyn
Elżbieta Lukrecja (1625–1653)
halerz; 1651 r.; Fbg⁹ 3100; 0,404 g; 15,6 mm (fot. 8)
- Szwecja
Gustaw II Adolf (1611–1632)
szelągi elbląskie, men. Elbląg
- 1629 r.; Cz. jak 8306; 0,623 g; 16,0 mm
- 1631 r.; Cz. 4280 (2); 0,326, 0,474 g; 17,0, 16,0 mm
Cz. jak 4280; 0,530 g; 16,1 mm (lecz na Rv. SOLIDVS.CIVI:...)
- 1632 r.; Cz. 4283 (2); 0,323, 0,398 g; 16,3, 15,8 mm
- Cz. jak 6170; 0,529 g; 16,0 mm (lecz na Rv. ...D:G...)
- 1633 r.; Cz. jak 4283 (3); 0,302¹⁰, 0,428, 0,466 g; 16,8, 16,8, 17,0 mm (lecz data 1633)
- Cz. jak 4285; 0,530 g; 16,4 mm¹¹ (fot. 9)
- 1634 r. (?); Cz. jak 4286; 0,475 g; 16,7 mm¹²
data nieczytelna; Cz. jak 4276 (3); 0,376, 0,404, 0,476 g; 15,9, 16,7, 16,0 mm
szelągi ryskie, men. Ryga
- 1621 r.; Cz. jak 4365; 0,596 g; 16,8 mm (Av. GVSTA:AD-OL:D:G:REX.S; Rv. ...RIGENSIS.21)
- 1624 r.; Cz. 4371; 0,491 g; 16,6 mm
- 1625 r.; Cz. 4372; 0,561 g; 16,7 mm
- 1626 r.; Cz. 4374; 0,348 g; 16,5 mm
Cz. jak 4374 (3); 0,501, 0,640, 0,649 g; 15,9, 15,7, 16,0 mm (lecz na Av. GVST:ADO-L:D:G:REX.S)
- 1627 r.; Cz. 4375 (4); 0,385 (obcięta), 0,443, 0,458 (obcięta), 0,656 g; 15,7, 15,2, 15,6, 15,6 mm
Cz. jak 4375; 0,586 g; 15,5 mm (lecz data Z 7)
- 1628 r.; Cz. 4376 (6); 0,406, 0,461, 0,50, 0,553, 0,561, 0,610 g; 16,0, 16,0, 15,8, 15,7, 15,8, 15,8 mm
- 1630 r.; Cz. 4379 (3); 0,408, 0,447, 0,476 g; 15,6, 16,0, 15,6 mm
- 1631 r.; Cz. 4380 (2); 0,483 (uszk.), 0,566 (uszk.) g; 15,7, 16,2 mm
- 1632 r.; Cz. 4381 (11); 0,424, 0,455, 0,499, 0,514, 0,522, 0,537, 0,541, 0,552, 0,578, 0,585, 0,707 g; 16,2, 15,5, 16,0, 15,6, 15,8, 15,8, 16,0, 15,9, 16,0, 16,0, 16,2 mm
- 1633 r.; Cz. 4382 (2); 0,346, 0,484 g; 16,2, 15,5 mm
Cz. jak 4382; 0,338 g; 15,0 mm (lecz na Rv. ... CIVI.RIGENSIS)
- 1634 r.; Cz. 4383 (2); 0,411 (uszk.), 0,690 g; 16,2, 16,6 mm
Cz. jak 4375 (?) (19); niepewne po r. 1627 z Av. ...ADO-L...; 0,335, 0,384, 0,440, 0,472 (lecz na Rv. ...CIVI:. ...), 0,480,

⁸ T. Opozda, *Mennica łobżenicka*, Wrocław 1975, s. 59.

⁹ F. Friedensburg, H. Seger, *Schlesiens Münzen und Medaillen der neueren Zeit*, Breslau 1901.

¹⁰ E. Bahrfeldt, *Die Münzen und Medaillen-Sammlung in der Marienburg*, Bd VI, Danzig 1916, jak nr 9422 lub 9423.

¹¹ Bahrfeldt, *Die Münzen und Medaillen*, nr 9438.

¹² Bahrfeldt, *Die Münzen und Medaillen*, nr 9442.

- 0,496, 0,535, 0,538, 0,539, 0,542, 0,551, 0,572, 0,579, 0,580 (2), 0,582, 0,593, 0,60, 0,798 g; 16, 0, 16,2, 18,8, 15,7, 15,6, 16,3, 15,6, 15,7, 16,0, 15,8, 15,6, 16,4, 15,9, 16,5, 15,6, 15,7, 15,8, 15,8, 15,5 mm
 monety fałszywe (miedziane);
 0,494 g; 16,2 mm (na Rv. z lewej strony otoku ...WINO...- N odwrócone);
 0,547 g; 16,0 mm (na Av. ...DRLXS...- D odwrócone; na Rv. + SVLS...)
- Krystyna (1632–1654)
 szelągi elbląskie, men. Elbląg
 1634 r.; Cz. 4287 (3); 0,410, 0,446 (fot. 10), 0,480 g; 16,7, 16,9, 17,0 mm
 1635 r. (?); Cz. jak 4289 (3); 0,402, 0,443, 0,574, g; 16,6, 16,8, 16,8 mm
 data nieczytelna; 0,458 g; 16,8 mm (przebita)
 szelągi ryskie, men. Ryga
 1635 r.; Cz. jak 4384 (10), 0,454, 0,468, 0,482, 0,509, 0,522 (ubytek), 0,530, 0,551, 0,554 (fot. 11), 0,574, 0,651 g; 15,7, 16,2, 16,0, 16,2, 15,7, 15,7, 16,0, 16,4, 16,2, 16,4 mm
 1636 r.; Cz. jak 4385 (4); 0,487, 0,502, 0,560, 0,584 g; 15,8, 15,9, 16,0, 16,2 mm
 1637 r.; Cz. 4386 (2); 0,410, 0,529 g; 15,7, 16,1 mm
 1638 r.; Cz. jak 4387 (4); 0,492, 0,517, 0,617, 0,692 g; 16,0, 15,6, 16,2, 16,0 mm
 Cz. jak 4387 (3); 0,504, 0,540 (fot.12), 0,606 g; 15,9, 16,6, 16,0 mm (lecz na Rv. SOLIDVS C RIGENSIS 38)
 1639 r.; Cz. 4388 (5); 0,423 (uszk.), 0,445, 0,560, 0,712, 0,734 g; 15,5, 15,7, 15,8, 16,2, 15,6 mm
 Cz. jak 4388; 0,533 g; 15,7 mm (lecz na Rv. SOLIDVS ?/ CIVI ?/ RIGENSES 39)
 1640 r.; Cz. jak 4389; 0,509 g; 15,6 mm (lecz na Rv. ...RIGEN 40)
 1643 r.; Cz. jak 4394 (2); 0,552, 0,581 g; 15,0, 14,5 mm (lecz na Rv. ...RIGE.43)
 Cz. jak 6339; 0,409 g; 15,6 mm
 Cz. jak 6339; 0,418 g; 15,8 mm (lecz na Rv. ...RIG 43)
- 1645 r.; Cz. 4399 (3); 0,492 (fot. 13), 0,507, 0,508 g; 16,4, 16,0, 15,9 mm
 1647 r.; Cz. 4401 (2); 0,492, 0,562 g; 16,4, 16,4 mm
 1650 r.; Cz. 4407; 0,476 g; 15,5 mm
 1653 r.; Cz. 4410; 0,479 g; 15,5 mm
 nieokreślone (5); 0,409, 0,418, 0,444, 0,552 (ślady srebrzenia), 0,566 g; 16,0, 16,5, 15,4, 16,0, 16,2 mm
 monety fałszywe, men. Suczawa
 1612 r.; Cz. 8412; 0,659 g; 16,0 mm
 1662 r.; Cz. 10623; 0,385 g; 15,5 mm
 szelągi inflanckie, men. Ryga
 1647 r.; Cz. 4435 (2); 0,469, 0,475 (fot.14) g; 16,6, 16,4 mm
 1650 r.; Cz. 4441; 0,519 g (ślady srebrzenia); 16,7 mm
 1651 r.; Cz. 4442 (2); 0,408, 0,423 g (uszk.); 15,6, 14,8 mm
 1653 r.; Cz. 4444 (2); 0,508, 0,672 g (przedziurawiona); 15,5, 16,0 mm
 data nieczytelna (4); 0,462, 0,504, 0,534, 0,563 g; 16,0, 16,0, 16,0, 15,8 mm
- Karol X Gustaw (1654–1660)
 szeląg ryski, men. Ryga
 1654 r.; Cz. 4413; 0,474 g; 15,9 mm
- Prusy
 Jerzy Wilhelm (1618–1640)
 szelągi pruskie, men. Królewiec
 1627 r.; Bft 1484 (4); 0,533, 0,564, 0,606, 0,672 g; 16,3, 15,8, 15,4, 16,2 mm
 1629 r.; Bft 1492 (4); 0,236, 0,358, 0,389 (uszk.), 0,480 g (uszk.); 15,6, 16,0, 16,6, 16,5 mm
 1633 r.; Bft jak 1508 (2); 0,467, 0,592 g; 15,8, 16,0 mm
 Bft jak 1500 (3); 0,397, 0,422, 0,531 g; 15,5, 15,8, 16,0 mm (data niepewna)
- Fryderyk Wilhelm (1640–1688)
 szelągi pruskie, men. Królewiec
 1654 r.; Bft 1574; 0,365 g; 15,0 mm
 Bft 1576 (2); 0,280, 0,517 g; 15,4, 15,3 mm

Tablica 3. Nr inw. MOB/Mo 6286. Skala 1:1. Fot. Wojciech Woźniak

- Fot. 1. Stefan Batory, szeląg litewski, 1584 r., Cz. 721; 0,971 g
 Fot. 2. Stefan Batory, szeląg ryski, 1582 r., Cz. 696; 0,870 g
 Fot. 3. Zygmunt III, szeląg ryski, 1591 r., Cz. 855; 0,981 g
 Fot. 4. Zygmunt III, szeląg ryski, 1597 r., Cz. brak; 1,033 g
 Fot. 5. Zygmunt III, szeląg ryski, 1600 r., Cz. ~ 1164; 0,997 g
 Fot. 6. Zygmunt III, szeląg ryski, 1621 r., Cz. ~ 5140; 0,693 g
 Fot. 7. Zygmunt III, ternar łobżenicki, 1624 r., Cz. 1495 / 1496; 0,335 g
 Fot. 8. Elżbieta Lukrecja, halierz cieszyński, 1651 r., Fbg 3100; 0,404 g
 Fot. 9. Gustaw II Adolf, szeląg elbląski, 1633 r., Cz. 4285; 0,530 g
 Fot. 10. Krystyna, szeląg elbląski, 1634 r., Cz. 4287; 0,446 g
 Fot. 11. Krystyna, szeląg ryski, 1635 r., Cz. 4384; 0,554 g
 Fot. 12. Krystyna, szeląg ryski, 1638 r., Cz. ~ 4387; 0,540 g
 Fot. 13. Krystyna, szeląg ryski, 1645 r., Cz. 4399; 0,492 g
 Fot. 14. Krystyna, szeląg inflancki, 1647 r., Cz. ~ 4435; 0,475 g

Nr inw. MOB/Mo 6292 (tablica 4)

Na torebce granatową kreską napisana litera *P*. Na stronie odwrotnej skreślono: *Zygm. III / półtoraki 124 / niżej bez skreślenia 140*. Monety pokryte rdzą i śniedzią zostały oczyszczone — 140 sztuk.

- Polska
Stefan Batory (1576–1586)
szeląg koronny
1586 r.; Cz. 764; 0,926 g (fot. 1); 18,5 mm
- Zygmunt III (1587–1632)
szelągi koronne
1588 r.; men. Poznań; Cz. 798; 0,852 g (fot. 2); 17,9 mm
1592 r.; men. Malbork; Cz. jak 871; 0,978 g (fot. 3); 18,8 mm
1596 r.; men. Malbork; Cz. jak 1002; 1,083 g (fot. 4); 17,8 mm
1613 r.; men. Bydgoszcz; Cz. jak 1299; 0,376 g; 16,0 mm
1616 r.; men. Poznań; Cz. 6721; 0,790 g; 17,8 mm
1625 r.; men. Bydgoszcz; Cz. jak 1516 (2); 0,580; 0,645 g; 16,4; 17,6 mm
Cz. jak 1517; 0,532 g; 17,5 mm
1626 r.; men. Bydgoszcz; Cz. jak 1532; 0,455 g; 17,4 mm
- grosze koronne
1605 r.; men. Kraków; Cz. jak 10215 lecz na Av. REG-NI: ...; 1,286 g; 20,3 mm
1624 r.; men. Bydgoszcz; Cz. 7515; 0,826 g; 18,3 mm
- półtoraki koronne
1616 r.; men. Bydgoszcz; Cz. jak 1331 (lecz data 1616); 1,624 g; 20,2 mm
1617 r.; men. jw.; Cz. 1363; 1,271 g (fot. 5); 20,7 mm
1620 r.; men. jw. Cz. 1402 (4); 1,074 g (na Rv. REG.POLO*); 1,078; 1,128; 1,186 g; 19,2; 19,1; 19,2; 19,2 mm
men. jw. Cz. 1402 (?); 1,001 g; 19,4 mm
1621 r.; men. jw. Cz. jak 1422; 1,023 g; 19,2 mm (odm. na Av. ...PMD.L., Rv. REX.POLO*)
Cz. jak 1422; 1,149 g; 19,3 mm (odm. na Av. ...PMD.L (?), Rv. jw.)
Cz. jak 1422; 1,079 g; 19,0 mm (odm. na Av. SIGIS 3 DG.-.PMD.L.)
- Cz. jak 1422 (3); 0,941; 1,205; 1,216 g; 19,2; 19,4; 19,4 mm (odm. na Av. ...PMD. L)
Cz. jak 1422; 0,871 g; 19,0 mm (odm. na Av. ...PMDL., półkolisty ubytek spowodowany wybicciem innego krążka)
Cz. 1422 (2); 1,009; 1,116 g; 19,6; 19,6 mm (odm. na Av. ...D:G-...PMD.L.)
Cz. 1422 (2); 0,992; 1,252 g; 19,3; 19,3 mm (odm. na Av. ...D:G-...PMD:L)
Cz. 1422; 1,295 g; 19,3 mm (odm. na Av. ...D:G-...PMDL)
1622 r.; men. jw.; Cz. 1437 (9); 0,891; 0,901 (ubytek); 0,970; 1,016; 1,031; 1,044; 1,048; 1,057; 1,071g; 19,3; 19,6; 19,2; 19,6; 19,4; 19,4; 19,4; 19,2; 19,6 mm
Cz. jak 1437 (2); 0,863; 1,039 g; 19,3; 19,3 mm; (odm. na Av. ...PMD.L)
Cz. jak 1437 (3); 1,084; 1,119; 1,195 g; 19,3; 19,5; 19,0 mm (odm. na Av. PMD.L.)
Cz. jak 1437 (2); 1,084; 1,087 g; 19,4; 19,8 mm (odm. na Av. SIGIS.3.D:G — REX PMD.L, na Rv. ...REG.POLO*)
Cz. 2578; 0,955 g; 19,4 mm
1623 r.; Cz. 1460 (5); 0,793; 0,822 (ubytek); 1,012; 1,057 (odm. na Rv. MONE+ NO-REG+POLO); 1,159 g; 19,2; 19,2; 19,6; 19,3; 19,2 mm
Cz. jak 1460 (3) (z herbem Sas, data nieczytelna); 0,918 g; 19,3 mm (odm. na Av. SIGIS.3.D:G-REX.PMD.L., na Rv. .MONE.NO-REG.POLO.); 1,046 g; 19,0 mm (odm. na Av. ...REX.PM....); 1,121 g (fot. 6); 19,5 mm (odm. na Rv. *MONE+NO-REG+POLO*)
Cz. 1461 (3); 0,835; 1,042; 1,061 g; 19,5; 19,6; 19,4 mm
Cz. 2579 (2); 0,958; 1,251 g; 19,3; 19,2 mm
Cz. jak 2579 (data nieczytelna); 1,059 g; 19,1 mm
Cz. 7509 (2); 0,988; 1,058 g; 19,5; 19,1 mm
1624 r.; Cz. jak 1489 (9); 0,898; 0,919; 0,976 (przedziurawiona); 1,051; 1,071; 1,079;

Tablica 4. Nr inw. Mo 6292. Skala 1:1. Fot. Wojciech Woźniak

- Fot. 1. Stefan Batory, szeląg koronny, 1586 r., Cz. 764; 0,926 g
 Fot. 2. Zygmunt III, szeląg koronny, 1588 r., Cz. 798; 0,852 g
 Fot. 3. Zygmunt III, szeląg koronny, 1592 r., Cz. 871; 0,978 g
 Fot. 4. Zygmunt III, szeląg koronny, 1596 r., Cz. 1002; 1,083 g
 Fot. 5. Zygmunt III, półtorak koronny, 1617 r., Cz. 1363; 1,271 g
 Fot. 6. Zygmunt III, półtorak koronny, 162(?) r., Cz. ~1460; 1,121 g
 Fot. 7. Zygmunt III, szeląg litewski, 1617 r., Cz. 1368; 0,767 g
 Fot. 8. Zygmunt III, trzeciak poznański, 1626 r. (?), Cz. ~7533; 0,388 g
 Fot. 9. Zygmunt III, półtorak ryski, 1620 r., Cz. ~1410; 1,064 g
 Fot. 10. Jerzy Wilhelm, półtorak pruski, 1624 r., Bft ~ 1457; 0,895 g
 Fot. 11. Krystyna, półtorak elbląski, 1635 r., Cz. 10551 (?), 1,081 g

1,091; 1,108; 1,134 g; 19,4; 19,4; 19,3;
19,2; 19,2; 19,7; 19,3; 19,2; 19,5 mm
Cz. 1491 (4); 0,953; 1,070; 1,146; 1,158 g; 19,3;
19,3; 19,1; 19,5 mm
Cz. jak 1491; 1,038 g; 19,7 mm (odm. na Av.
SIGIS.3.D.G-REX.P.M.D.L)
Cz. 9638 (5); 0,854; 0,913; 0,941; 0,991;
1,069 g; 19,8; 19,3; 19,3; 19,3; 19,5 mm
1625 r.; Cz. jak 1512 (2); 0,835 (ubytek);
0,888 g; 19,0; 19,3 mm (odm. na Av.
SIGIS 3.D:G-REX.P.M.D.L)
Cz. jak 1512; 0,891 g; 19,0 mm (odm. na Av.
SIGIS.3 D:G...)
Cz. jak 1512; 0,925 g; 19,3 mm (odm. na Av.
SIGIS.3.D.G-REX.P.M.DL)
Cz. jak 1512; 1,181 g; 19,2 mm (odmienna tar-
cza herbowa Sas, na Av. jw. lecz ... D:...)
Cz. jak 1512 (2); 0,850, 1,10 g; 19,3, 19,3 mm
(odmienna tarcza herbowa Sas) (odm. na
Av. ...REX.P.M.D.L)
Cz. jak 1512; 1,015 g; 19,3 mm (odm. na Av.
SIGIS.3.D:G-REX.P.M.D.L.; na Rv.
...REG POLO*)
Cz. jak 1512; 0,958 g; 19,2 mm (odm. na Av.
...REX.P.M.D:L.)
Cz. 1514; 0,924 g; 19,8 mm
Cz. jak 1514; 0,905 g; 19,2 mm (odm. na Av.
SIGIS3DG-...)
1626 r.; Cz. jak 7530; 0,944 g; 19,1 mm (odm.
na Av. SIGIS .3.DG-REXP:M D:L.)
Cz. jak 9644; 1,214 g (na Av. fragment przy-
lepionej innej monety); 19,5 mm (odm.
data Z6, Av. jw. lecz ...REX.P:...)
1627 r.; Cz. jak 1553 (3); 0,780; 0,928; 0,961 g;
19,3; 18,2; 19,1 mm (lecz data Z-7)
Cz. 1554; 1,032 g; 19,0 mm (lecz data Z-7)
szeląg litewski
1617 r. (?); men. Wilno; Cz. jak 1368; 0,767 g
(fot. 7); 17,7 mm (bita niecentrycznie)
trzeciak miasta Poznania
1626 r. (?), Cz. jak 7533; 0,388 g (fot. 8);
15,8 mm

półtorak ryski, men. Ryga
1620 r.; Cz. jak 1410; 1,064 g (fot. 9); 19,2 mm
(przedziurawiony)

Prusy

Jerzy Wilhelm (1619–1640)

półtoraki pruskie, men. Królewiec
1624 r.; Bft 1455; 0,949 g; 19,3 mm
Bft jak 1457; 0,895 g (fot. 10); 19,0 mm
1625 r.; Bft 1467/1469; 1,020 g; 19,2 mm
Bft 1467/1470; 0,926 g; 23,0 mm
Bft 1469; 0,984 g; 19,3 mm
Bft 1470 (5); 0,970; 1,033; 1,045; 1,066;
1,070 g; 19,3; 19,2; 19,3; 19,0; 19,0 mm
1626 r.; Bft 1477 (2); 1,00; 1,174 g; 19,2;
19,3 mm
Bft 1478 (3); 0,879 (przedziurawiony); 0,948;
1,182 g; 18,8; 18,8; 19,1 mm

Szwecja

Gustaw II Adolf (1611–1632)

półtoraki ryskie, men. Ryga
1622 r.; Cz. 4366; 0,930 g; 19,2 mm
1623 r.; Cz. 6226; 0,898 g; 19,4 mm
1624 r.; Cz. jak 4370; 1,104 g; 19,3 mm
półtoraki elbląskie, men. Elbląg
1630 r.; Cz. jak 4274 (2); 0,946; 1,028 g; 18,7;
18,6 mm
1632 r.; Cz. jak 4281 (3); 0,868; 0,934; 0,985 g;
19,0; 18,8; 19,1 mm
1633 r.; Cz. 4284 (12); 0,618; 0,750; 0,795;
0,823; 0,863; 0,886; 0,928; 0,940; 0,941;
1,013; 1,025; 1,245 g; 19,1; 19,6; 19,6;
19,3; 20,1; 20,0; 19,4; 19,8; 20,2; 19,7;
19,8; 20,0 mm

Krystyna (1632–1654)

półtoraki elbląskie, men. Elbląg
1635 r.; Cz. jak 10551 (2) (lecz data 1635);
1,073; 1,081 g (fot. 11); 19,1; 19,5 mm

Kontakt z autorką:

Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego
ul. Gdańska 4, 85-006 Bydgoszcz

BARBARA PIETROŃ

HOARDS FROM UNKNOWN LOCALITIES IN EDMUND MAJKOWSKI'S HERITAGE
IN THE COLLECTION OF THE LEON WYCZÓŁKOWSKI DISTRICT MUSEUM
IN BYDGOSZCZ

(Summary)

In the years 1972 and 1973 Leon Wyczółkowski District Museum in Bydgoszcz purchased from Rev. Edmund Majkowski's heritage coins from uncertain finds which were kept in a few bags. They have been given a common inventory number. We publish them as they were accessioned to the collection.